

Za históriou Sniny
CYKLOCHODNÍK
THE HISTORY OF SNINA
CYCLOTRACK

ZASTÁVKA Č. 8 / STOP NR. 8

VOJNOVÝ CINTORÍN A SNINSKÁ ÚZKOKOĽAJKA / WAR CEMETERY AND SNINA'S NARROW-GAUGE RAILWAY

Len niekoľko metrov nás delí od vojnového cintorína, na ktorom sú pochovaní vojaci padlí v prvej svetovej vojne. Zo šiestich takýchto sninských cintorínov sa zachovali len dva. Toto je jeden z nich. V minulosti popri ňom viedla trať lesnej úzkokoľajky začínajúcej na sninskej píle a končiacej pod najvyšším vrchom Vihorlatských hôr.

We are standing only a few meters away from war cemetery, where the soldiers of World War I. are buried. Only 2 out of 6 such cemeteries in Snina have been preserved. This is one of them. The cemetery is located near the former narrow-gauge forest railway, which was leading from the Vihorlat Mountains to the former steam sawmill.

Mapka frontu v Snine v dňoch 26. – 27. novembra 1914
The small map of Snina war front on the 26th – 27th November 1914

„Zúrivý reportér“ Egon Ervin Kisch ako vojak Pražského zboru
“The angry reporter” Egon Ervin Kisch as soldier of the Prague brigade

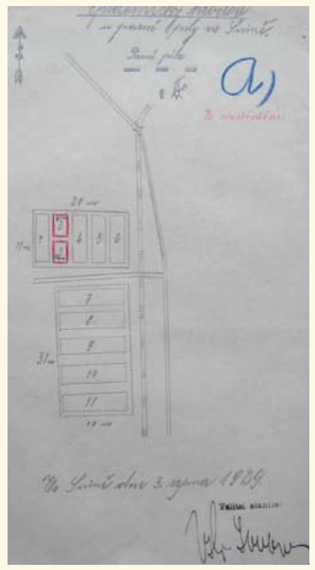

Mapka vojnového cintorína z roku 1929
The map of the war cemetery from 1929

Parna píla v Snine
The steam sawmill in Snina

Mapka trate sninskej lesnej úzkokoľajky
The track map of the Snina Narrow-gauge forest railway

Lokomotíva OTTO
The locomotive OTTO

Mierka / scale 20 10 0 20 40 60 80 100 metre / Meters

VAŠA POZÍCIA
YOUR POSITION

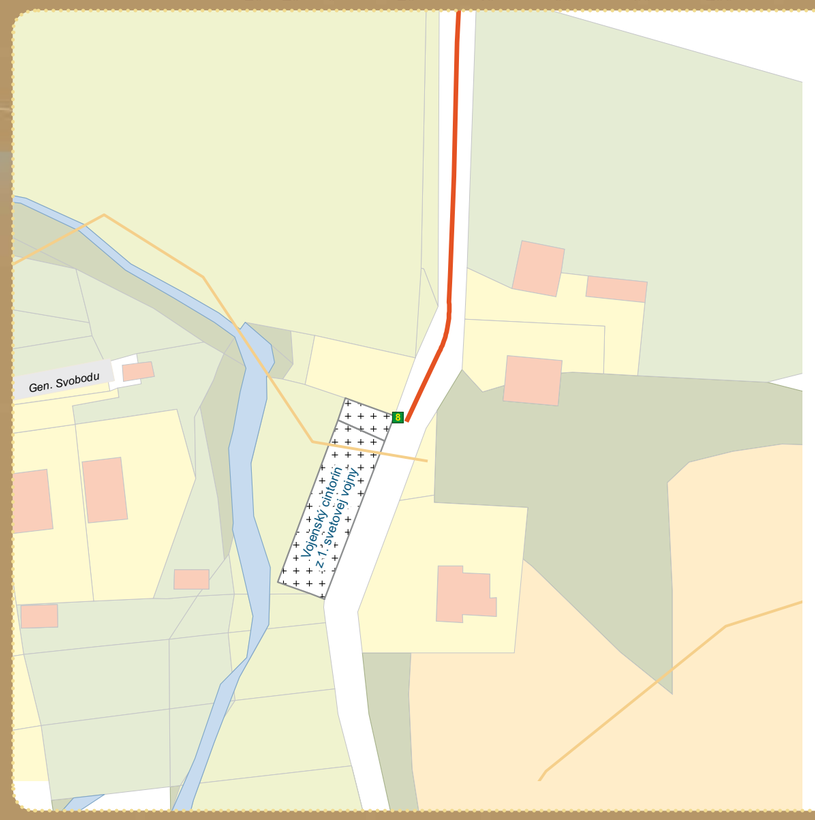

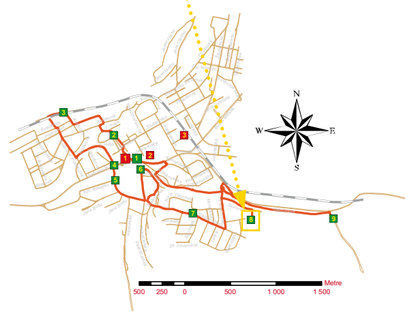

Legenda / Legend

- Zastávka cyklotrasy s informačnou tabuľou / The Stop of Cyclotrack with Information Table
- Panel s mapou / Panel with Map
- Cyklotrasa "Za históriou Sniny" / The History of Snina Cyclotrack
- Vrstevnice / Contours
- Lesné cesty / Forest-roads
- Železničná trať / Railway
- Park alebo verejná zeleň / Park or Public Greenery
- Cintorín / Cemetery
- Lesné a krovité porasty / Forest Stands and Shrubby Vegetation
- Vodné plochy / Water Areas
- Stavby / Buildings
- Kaštieľ / Manor-house
- Rímskokatolícky kostol / Rome Catholic Church
- Gréckokatolícky kostol / Greek Catholic Church
- Pravoslávny kostol / Orthodox Church
- Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie / Our Lady of the Seven Dolors Chapel
- Mestské kultúrne a osvetové stredisko / Municipal Cultural and Educational Centre
- Galéria / Gallery
- Rekreačná oblasť "Sninské rybníky" / Recreation Area "Sninské rybníky"
- Športová hala a tenisové kurty / Sport Hall and Tennis Courts
- Futbalový štadión / Football Playground
- Ihrisko / Playground
- Skateboardové ihrisko / Skateboard Field
- Jazdecký klub / Horse Riding Club
- Informačná kancelária / Information Office
- Nemocnica / Hospital
- Zdravotné ambulancie / Outpatient Clinics
- Lekáreň / Pharmacy
- Oprava bicyklov / Bike Service
- Reštaurácia / Restaurant
- Ubytovacie zariadenie / Accomodation Facility
- Pošta / Post office
- Banka / Bank
- Autobusová stanica / Bus Station
- Železničná zastávka / Train Stop
- Železničná stanica / Railway Station
- Stanovište taxíkov / Taxi Stand
- Čerpacia stanica / Pump Station
- Mestský úrad / Municipal Office

Šesť dní, ktoré otriasli Sninou

20. novembra 1914 ruské vojská prekročili Ruské sedlo. Zdolajúc karpatské hrebene vkročili tak na územie dnešného Slovenska. 22. novembra 1914 bola vojskami pod vedením ruského generála Lavra Kornilova obsadená Snina. Tak sa tento okres stal súčasťou bojov I. svetovej vojny. Po zmobilizovaní rakúsko-uhorských vojsk ruské vojská ustúpili zo Sniny - 28. novembra 1914 sa cez Papín a Osadné vrátili do Haliča.

Epidemický vojnový cintorín

Nachádza sa v miestnej časti Brehy, nad Tarnovským potokom. Miesto posledného odpočinku tu našli predovšetkým vojaci, ktorí boli sústredení v zajateckom tábore na neďalekej sninskej píle a zomreli na následky cholery. V jeho blízkosti viedla trať úzkokoľajky, ktorou boli dopravované mŕtve telá vojakov a priamo z vagónov zhadzované do vykopaných masových hrobov. Bolo ich tu deväť, počet vojakov sa odhaduje na tristo. Ostatky ďalších 153 vojakov prenesených z vojnového cintorína v Daľkovskom potoku boli uložené do ďalších dvoch hrobov, ktoré tu pribudli v roku 1929. Cintorín má výmeru 710 m² a pozostáva z dvoch, od seba poľnou cestou oddelených častí.

Sninská píla

Stála na mieste niekdajšieho strojárskeho závodu Vihorlat. Dal ju postaviť gróf Jozef Degenfeld, vtedajší majiteľ sninského veľkostatku. V roku 1912 získala pílu do prenájmu akciová spoločnosť Bratři Thonetové, neskôr prešla do majetku Zemplínskeho lesného hospodárstva a.s. Snina. V tomto období zamestnávala 58 robotníkov. Výrobu zastavila v rokoch 1931 – 37 v dôsledku hospodárskej krízy. Po jej prekonaní neustále zápasila s nedostatkom vhodnej guľatiny na spracovanie, pretože v blízkych lesoch už bolo drevo vyťažené a doprava zo vzdialenejších lokalít bola príliš nákladná.

Lesná úzkokoľajka

Sninská úzkokoľajná lesná dráha (S.U.L.D.) postavená v rokoch 1912-1913 grófom Jozefom Degenfeldom slúžila na prepravu drevnej hmoty. Jej trať bola niekoľkokrát predlžovaná, zrušená bola v roku 1950. Rozchod koľajníc bol 760 mm. Premávali po nej dve parné lokomotívy - Ferdinand a Otto.

Parná úzkorozchodná lokomotíva OTTO

Vyrobená bola rakúskou firmou LOKOMOTIVFABRIK KRAUS &COMP. v Linci v roku 1904. O rok neskôr ju kúpil gróf Jozef Degenfeld, ktorý v roku 1911 odkúpil pozemky a lesy veľkostatku v Snine. Od roku 1912 premávala na trati Snina-píla – Cichá (10,5 km). Po zrušení sninskej úzkokoľajky bola presunutá na lesnú trať Remetské Hámre – Morské oko, kde slúžila do začiatku 70. rokov 20. storočia. V súčasnosti sa nachádza v Múzeu starých strojov a technológií v Brne a je považovaná za najstaršiu zachovanú lokomotívu slovenských lesných železníc.

ENG

6 thrilling days in Snina

On the 20th November 1914 the Russian troops crossed Ruské Sedlo. Crossing Carpathian crests they brought the horrors of war into the territory of today´s Slovakia. On the 22nd November 1914 Snina was conquered by Russian troops led by General Lavr Kornilov. Then the Austro – Hungarians troops were mobilized and on the 28th November the Russian troops retreated from Snina and through Osadné and Papín they were pushed back to Galicia.

The epidemic war cemetery

It is located in Brehy, above the Tarnovský creek. This the final resting place of soldiers who were concentrated in the prison camp at a nearby sawmill of Snina and died as a result of cholera during World War I. The cemetery is located near the former narrow-gauge railway. Dead bodies of soldiers were transported by narrow-gauge railway and then bodies were directly thrown from wagons to dug mass graves. Here were 9 of them and the number of soldiers is estimated at 300. The relics of 153 other soldiers were brought here from the war cemetery in Daľkovský creek and buried to other two graves in 1929. The cemetery area is 710 m² and consists of two parts separated by field road.

Snina sawmill

It was standing on the site of the former engineering factory Vihorlat. It was built by Count Joseph Gegenfeld, the owner of large estate in Snina. In 1912 sawmill was rented to Thonet brothers stock company. Later it became the property of Zemplín forestry. At that time employed 58 workers. The production was stopped from 1931 until 1937 due to the economic crisis. After the crisis sawmill was constantly struggling to cope with the lack of suitable logs for processing, since timber in nearby forests had been felled and transport from remote sites was too expensive.

Narrow-gauge Forest Railway

In 1912, Count Joseph Degenfeld began the construction of Snina´s Narrow-gauge Forest Railway (SNFR). SNFR served to transport timber from the Vihorlat Mountains to the former steam sawmill. Its track was lengthened several times and in 1950 SNFR was abolished. The track gauge was 760 mm. The 2 steam locomotives shuttled on the railway – Ferdinand and Otto.

OTTO – the narrow gauge steam locomotive

It was made by LOKOMOTIVFABRIK KRAUS &COMP in Linz, Austria in 1904. A year later it was bought by Count Joseph Degefeld, who in 1911 bought properties and forests of large estate in Snina. Otto shuttled from 1912 between Snina sawmill and Cichá (10, 5 km). After abolishing SNFR Otto was moved to forest track Remetské Hámre – Morské oko, where served until the early 70s. Currently is housed in the museum of old machines and technology in Brno and is considered the oldest preserved locomotive of Slovak forest railways.